

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. XVII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr01val-shoot-idm139972050096016/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

landsk Romance som »Vaabendragerens Ed« og »Sielland« med sin Række af skiftende Billeder af dansk Natur og Historie betegner hver i sin Genre Højdepunkter i, hvad vi har kaldt Winthers folkeligt-nationale Digtning.

Winthers Digtning havde faaet en større Variationsrigdom og et større Tankeindhold end i den første Periode. Paa den anden Side er det aabentbart, at der er Sider af det ny, der truede med at angribe den i dens Livsnerve: dens Friskhed og Naivitet, dens Folkelighed og danske Tone. Der manglede endnu hos Digteren den Oplevelse, der kunde smelte alt sammen til eet og redde ham fra at ende i »den tomme Syge« og en vis klagende Monotoni. Der manglede et Punkt, hvorfra den nye vundne Mangfoldighed lod sig overskue og beherske.

*

Det ny Lag i Winthers Digtning, vi her har beskrevet, tilhørte det indenfor Tidens Litteratur, som man den Gang kaldte »modern« Poesi. Denne moderne Retning kom samtidigt frem i disse Aar hos Forfattere som Paludan-Müller, Heiberg, Hertz, Aarstrup, delvis Bødtcher. Poul Møller havde ogsaa været under Indflydelse af disse Strømninger, men hurtigt reageret imod dem. Overalt møder man de samme Træk. En vis Æsteticisme, der i Kunsten viser sig som en større Interesse for Formen i sig selv, en bevidst kritisk Smag. En Æsteticisme, der ogsaa havde gennemtrængt Livsvanerne og som i de digteriske Skildringer af Nutidslivet røber sig som en Forkærlighed for Elegance og Luksus i Udstyr, en Smag for kostbare Silkestoffer, ædle Metaller, for fine Vine og kræsent udsøgte Retter. Alt sammen Udtryk for hvad vi har kaldt *Byen* og *Selskabet*. Lovene for denne Bykultur har Heiberg skrevet i sine »Bidrag til en æstetisk Moral«. Fundamentalest viser dette moderne sig i den stadigt voksende Interesse for det erotiske. Kærligheden, ikke som en stærk og hel Følelse, men som Lidenskab og Pas-

sion, noget sammensat og interessant, der som et Uropunkt stadigt holder Sindet i Bevægelse.

Hele denne Tidsretning i dansk Litteratur er Dønningerne af den store europæiske Flodbølge i Aandslivet, hvis Top i England er Byron, i Frankrig Victor Hugo og i Tyskland Heine. Medens Byron fik saa afgørende Betydning for Paludan-Müller, er der næppe hos Winther Tale om nogen direkte Paa-virkning fra Byron udover den almindelige Tidsretning. Sammen med Heine danner han Forudsætningen for Winthers Modernisme.

Heltene i Winthers Versfortællinger har den Byronske Types karakteristiske Træk: bleg, »vild af Øiekast«, et Helved af Smerte i Brystet. »En Nøvelle« begynder:

Et Helved lued i mit Bryst,
Og svundet var al Livets Lyst.
Min Pande gløded og min Mund,
Min Kind var bleeg, og Øiet kun
Nedstirred tørt paa Veiens Sand;
Thi ak! den indre, dybe Brand
Lod ingen Taare fra sit Gjem
Til kjølig Lindring trænge frem,
Lig en Vulkan, der lumsk i Løn
Udtørrer Kilde, Sø og Brønd.

Men Winther er som Byronianer mindre naiv end Paludan-Müller. Ironi og Refleksion indgaar ikke blot som Elementer i hans Modernisme, men denne er selv som gennemhullet af Selvironi. Winther tager i denne Periode ikke sig selv heft alvorligt, hverken som Romantiker eller som Byronianer. Stærkest har dette faaet Udtryk i Romancen »Ravnens Guide«, hvor Ironi og Lyrik har indgaaet en egen Forbindelse. Jomfruen er en Karikatur, opridset med faa skarpe Konturstreger, af en Tidstype: den poetiske sværmeriske unge Pige. Hendes »lange Sukke« havde Winther som ung Student — i fuldt Alvor — lagt Pen til i »Ellinors Sværmeri«. Et Digt, der kan henføres til den Kategori, Poul Møller kaldte »vaade Rim« og som i Litteraturhistorien kan ses som Efterklang af en Genre, der var yndet i den romans-

XVIII